

Regeringens proposition

1978/79:146

om prisregleringen på fisk, m. m.;

beslutad den 22 februari 1979.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLA ULLSTEN

ERIC ENLUND

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag beträffande prisregleringen på fisk under budgetåret 1979/80. För minimi- och garantiprisreglering föreslås 12 milj. kr. ställas till förfogande. Härutöver föreslås att 20 milj. kr. anslås till särskilda pristillägg på fisk.

Sveriges fiskares erkända arbetslöshetskassa föreslås få bidrag på 2 milj. kr.

Vidare läggs fram förslag om nya grunder för statsbidrag vid stormskada på fasta fiskeredskap.

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-02-22

Närvarande: statsministern Ullsten, ordförande, och statsråden Sven Romanus, Mundebo, Wikström, Friggebo, Wirtén, Huss, Rodhe, Wahlberg, Hansson, Enlund, Lindahl, Winther, De Geer, Blix, Cars, Gabriel Romanus, Tham, Bondestam

Föredragande: statsrådet Enlund

Proposition om prisregleringen på fisk, m. m.

1 Inledning

Regeringen uppdrog den 11 januari 1979 åt statens jordbruksnämnd att efter överläggningar med fiskets förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation avge förslag beträffande prisregleringen på fisk m. m. under budgetåret 1979/80. Förslaget skulle utformas med utgångspunkt i de hittills tillämpade riktlinjerna för minimi- och garantiprisreglering på fisk. Vidare uppdrog regeringen åt jordbruksnämnden att i samband därmed avge förslag till disposition av medel ur prisregleringskassan för fisk för att bestrida kostnader för utsättning av laxfisk och ål.

Jordbruksnämnden har i skrivelse den 9 februari 1979 inkommit med sina förslag med anledning av uppdraget. Nämndens skrivelse bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Sveriges fiskares erkända arbetslöshetskassa har i skrivelse den 17 januari 1979 anhållit om bidrag med 2 milj. kr.

Efter remiss har yttranden över ansökningen avgetts av fiskeristyrelsen, statens jordbruksnämnd och arbetsmarknadsstyrelsen.

Fiskerikommittén¹ (Jo 1975: 07) har den 8 november 1978 avlämnat promemorian (Ds Jo 1978: 10) Nytt stormskadeskydd för blankålsfisket med

¹ F. d. statssekreteraren Ulf Lönnqvist, ordförande, överdirektören Lennart Hanerz, kaptenen Carl Eric Hedin, ombudsmannen Thure Mattsson, byråchefen Karl Säck, byråchefen Sigmund Verständig, riksdagsledamoten Georg Åberg och departementsrådet Karl Olov Öster.

fasta redskap. Promemorian bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av riksrevisionsverket (RRV), fiskeristyrelsen, statens jordbruksnämnd, länsstyrelserna i Kalmar, Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län, fullmäktige i riksbanken samt Sveriges fiskares riksförbund.

Ett sammandrag av remissyttrandena bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

I prop. 1978/79:100 (bil. 13 s. 53, 59 och 146) har regeringen föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1979/80 beräkna på driftbudgeten till Främjande i allmänhet av fiskerinäringen ett reservationsanslag av 500 000 kr. och till Prisreglerande åtgärder på fiskets område ett förslagsanslag av 25 milj. kr. samt på kapitalbudgeten till Statens fiskredskapslånefond ett investeringsanslag av 1 000 kr. Jag anholder att nu få ta upp dessa frågor.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Reglering av priserna på fisk m. m.

De nuvarande formerna för prisregleringen på fisk innebär att regleringsföreningen Svensk fisk, ekonomisk förening fastställer minimipriser på viktigare fiskslag. Den fisk som inte kan säljas till lägst minimipris övertas av föreningen. För fisk som övertagits betalar föreningen ett garantipris. Garantipriset är normalt något lägre än minimipriset.

Förutom genom minimi- och garantipriser kan prisstöd lämnas i form av pristillägg, prisutjämningsbidrag och regionalt frakttöd.

Prisregleringen finansieras med medel ur prisregleringskassan för fisk. Till prisregleringskassan förs prisreglerings- samt införsel- och utförselavgifter på fisk m. m. Prisregleringsavgift tas ut på svenskfångad saltvattensfisk och på importfisk av motsvarande slag. Avgiften är i regel 3 % av köpspriset resp. av importvärdet.

Vidare utgår f. n. särskilda pristillägg på fisk. De särskilda pristilläggen bekostas med budgetmedel. Pristilläggens storlek fastställs av regeringen.

Riksdagen beslöt år 1978 om nya riktlinjer för prisregleringen på fisk (prop. 1977/78:112, JoU 1977/78:23, rskr 1977/78:272). Enligt riksdagens beslut skulle de nya riktlinjerna för prisregleringen kunna tillämpas tidigast fr. o. m. budgetåret 1979/80. En särskild arbetsgrupp har arbetat med förslag till den närmare tekniska utformningen av det nya prisregleringssystemet. Gruppens arbete har varit inriktat på att avge sina förslag i sådan tid att det nya systemet i princip skulle kunna tillämpas fr. o. m. budgetåret 1979/80.

Sveriges fiskares riksförbund begärde emellertid, under hänvisning till att man önskade få möjlighet att informera sina medlemmar om det nya

prisregleringssystemet, att införandet av detta skulle skjutas upp för viss tid.

Mot bakgrund av denna begäran uppdrog regeringen åt statens jordbruksnämnd att, efter överläggningar med fiskets förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation, avge förslag beträffande prisregleringen på fisk under budgetåret 1979/80 med utgångspunkt i de hittills tillämpade riktlinjerna för minimi- och garantiprisregleringen.

Genom att det nya regleringssystemet inte tillämpas redan under budgetåret 1979/80 erbjuds Sveriges fiskares riksförbund bättre möjligheter att fullfölja arbetet på den önskvärda samordningen av mottagningen och förstahandsförsäljningen av fisk. En sådan samordning underlättar väsentligt prisregleringen enligt det nya systemet.

Efter överläggningar med parterna i enlighet med uppdraget har jordbruksnämnden lagt fram förslag om reglering av priserna på fisk m. m. under budgetåret 1979/80.

Marknadsläget för fisk såväl internationellt som inom landet fortsatte att förbättras under budgetåret 1977/78. Även under innevarande budgetår har marknadsförhållandena för svenskt fiske hittills varit goda. Avsättningsmöjligheterna för det svenska fiskets fångster beror i hög grad på utbudet av fisk i länderna kring Nordsjön. Under åren 1977 och 1978 har utbudet av sill i detta område varit starkt begränsat på grund av sillfiskeförbudet i Nordsjön. Det begränsade utbudet av sill har lett till att förstahandspriserna successivt förbättrats. Detta gäller också förstahandspriserna på torsk och foderfisk. Härigenom har det svenska fiskets lönsamhet förbättrats.

Inte heller under år 1979 torde något sillfiske komma att bedrivas i Nordsjön. Detta innebär att de nuvarande goda avsättningsförhållandena för svensk sill och strömming kan beräknas bestå under första hälften av budgetåret 1979/80. För tiden efter år 1979 är marknadsutvecklingen svårare att bedöma. Ett återupptaget sillfiske i Nordsjön skulle leda till ökat utbud av sill i Västeuropa och kunna ogynnsamt påverka marknadsläget för svensk sill och strömming.

För torskfisk kan priserna komma att sjunka något redan under år 1979. När det gäller foderfisk är marknadsutsikterna osäkra.

Vissa tecken kan således tydas som en viss avmattning i den hittills goda konjunkturen för fiskerinäringen. Med hänsyn till den osäkerhet som råder beträffande marknadsutvecklingen på längre sikt är det angeläget att effektiva medel står till förfogande för prisregleringen på fisk. Jag vill erinra om att regleringsekonomin f. n. är stark. Behållningen i Svensk fiskes konjunkturutmattningsfond kan vid utgången av innevarande budgetår beräknas uppgå till ca 60 milj. kr. Behållningen i prisregleringskassan för fisk vid samma tidpunkt kan beräknas till ca 33 milj. kr.

Prisstödet på fisk bör under budgetåret 1979/80 få lämnas i form av minimi- och garantipriser, pristillägg, prisutmattningsbidrag och regionalt frakt-

stöd. Härutöver bör, mot bakgrund av vad jag har anfört om marknadsutvecklingen och i avvaktan på införandet av det nya prisregleringssystemet, särskilda pristillägg få lämnas.

I fråga om minimi- och garantiprisregleringen på fisk under budgetåret 1979/80 biträder jag de förslag som jordbruksnämnden har lagt fram efter överläggningar med parterna.

För den löpande verksamheten i form av minimi- och garantiprisreglering m. m. bör Svensk fisk således tillföras 12 milj. kr. Härutöver bör föreningen få använda de ränteinkomster som under detta år uppkommer hos föreningen eller dess konjunkturutmättningsfond.

Vid särskilda behov bör föreningen liksom hittills för den löpande verksamheten få disponera högst en fjärdedel av behållningen i konjunkturutmättningsfonden. Fondens behållning bör dock inte utan regeringens särskilda medgivande understiga 10 milj. kr. De medel som anslås för den löpande verksamheten bör föreningen få använda även för marknadsfrämjande åtgärder och upplysningsverksamhet.

För särskilda pristillägg på vissa slag av saltvattens- och sötvattensfisk under budgetåret 1979/80 beräknar jag ett belopp av 20 milj. kr. Kostnaderna för särskilda pristillägg bör som hittills bestridas av budgetmedel.

Det ankommer på regleringsföreningen Svensk fisk att inom ramen för direktiv som ges av jordbruksnämnden fastställa minimi- och garantipriser för fisk liksom att besluta om övriga stödåtgärder inom ramen för den löpande verksamheten. Det bör däremot ankomma på regeringen att fastställa storleken av de särskilda pristilläggen. Regeringen eller efter dess bemyndigande jordbruksnämnden bör få meddela de övriga bestämmelser som behövs.

Medel som anslagits till minimi- och garantiprisreglering och som inte tas i anspråk under budgetåret bör få tillföras Svensk fisks konjunkturutmättningsfond.

Till prisregleringskassan för fisk bör liksom under innevarande år föras över högst 1 milj. kr. av de fettvaruavgifter som utgår vid härdning av sillolja av inhemsk råvara, med avdrag för vad som beräknas restitueras vid export.

Jag förordar att 300 000 kr. ur prisregleringskassan för fisk ställs till Sveriges fiskares riksförbunds förfogande för förbundets verksamhet.

Medel ur prisregleringskassan för fisk bör även under nästa budgetår få användas för andra ändamål än som förut angetts, om regeringen anser det påkallat vid akuta svårigheter inom fisket.

Jordbruksnämnden har föreslagit att 2,5 milj. kr. ur prisregleringskassan för fisk anslås för utsättning av laxfisk och ål under budgetåret 1979/80. Jag biträder förslaget. Den närmare dispositionen av medlen bör få beslutas av regeringen efter förslag av fiskeristyrelsen.

Jag övergår nu till att behandla frågan om stöd till Sveriges fiskares erkända arbetslöshetskassa.

Under innevarande vinter har isförhållandena längs den svenska kusten varit svåra. Detta har medfört att många fiskare inte har kunnat utöva sin näring, utan blivit arbetslösa under viss tid. Den höga arbetslösheten inom fisket har inneburit ekonomiska påfrestningar för Sveriges fiskares erkända arbetslöshetskassa. Tidvis har två tredjedelar av kassans medlemmar varit arbetslösa. Mot bakgrund härav har kassan begärt bidrag på 2 milj. kr. för att förstärka sin försäkringsfond.

Jordbruksnämnden och fiskeristyrelsen, som yttrat sig i ärendet, har avstyrkt bifall till framställningen under hänvisning till bl. a. att frågan om en allmän arbetslöshetsförsäkring f. n. bereds inom arbetsmarknadsdepartementet. Vidare påpekar myndigheterna att de likviditetsproblem som kan uppstå kan lösas genom lån. Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) tillstyrker i sitt yttrande att kassan erhåller bidrag på 2 milj. kr. AMS hänvisar till att Sveriges fiskares erkända arbetslöshetskassa har en låg dagpenning i förhållande till andra kassor. Medlemsavgiften tillhör däremot de allra högsta. Enligt AMS kan en nödvändig höjning av ersättningen inte genomföras utan en ökning av försäkringsfonden. Att höja avgiften i den utsträckning som skulle fordras för en fondupbyggnad är dock inte realistiskt.

För egen del anser jag det angeläget att stärka kassans ekonomi. Efter samråd med chefen för arbetsmarknadsdepartementet förordar jag att 2 milj. kr. ur prisregleringskassan för fisk ställs till Sveriges fiskares erkända arbetslöshetskassas förfogande som bidrag.

2.2 Stormskadeskydd för fasta fiskeredskap

Fiskerikommittén har föreslagit ett stormskadeskydd för blankålsfisket som innebär att ersättning utgår med 50% av skadan, medan redskapets ägare som självrisk har att svara för återstoden. I gengäld skall redskapets ägare enligt kommittén inte behöva betala någon individuell premie för att få delta i systemet. För att underlätta för redskapets ägare att klara sin självrisk föreslår kommittén att lån skall kunna lämnas ur statens fiskredskapslånefond för den del av skadan som inte ersätts. Någon behovsprövning av ersättningsbeloppet bör enligt kommittén inte ske. Som villkor för att ersättning skall utgå bör gälla att skadan orsakats av storm. Vidare bör gälla att redskapet var fullgott och att redskapets ägare så långt möjligt medverkat till att avvärja och begränsa skadan.

Kommittén föreslår att bidrag skall utgå ur en särskild stormskadefond. Fonden bör tillföras ett grundkapital på 2 milj. kr. Till fonden bör vidare årligen avsättas 800 000 kr. av budgetmedel och 200 000 kr. av prisregleringsmedel.

Fiskredskapslån bör enligt kommittén kunna utgöra ett komplement till

det kollektiva stormskadeskyddet. Kommittén föreslår att högsta beloppet för sådana lån höjs från f. n. 25 000 kr. till 75 000 kr.

Till kommitténs förslag har fogats ett särskilt yttrande. I detta anförs att stormskadeskyddet bör ges en utformning som mer påminner om en försäkring genom krav på motprestation av berörda fiskare. Den fiskare som vill komma i åtnjutande av stormskadeskydd utan behovsprövning bör således erlägga en avgift som står i relation till redskapens värde.

Den utformning av stormskadeskyddet som föreslås i det särskilda yttrandet stöds av det helt övervägande antalet remissinstanser. Bland dessa finns bl. a. fiskeristyrelsen, jordbruksnämnden, RRV, flera länsstyrelser samt Sveriges fiskares riksförbund. Remissinstanserna framhåller särskilt att en avgift skulle underlätta administrationen av systemet, bl. a. när det gäller värdering av redskap som skadats av storm.

För egen del anser jag att ett stormskadeskydd för fasta fiskeredskap bör finnas också fortsättningsvis. Jag anser också att staten bör administrera detta. Jag anser emellertid att administrationen av stormskadeskyddet kan underlättas om en mindre avgift utgår på det sätt som flertalet remissinstanser har förordat. Jag förordar således att de fiskare som vill få del av stormskadeskyddet anmäler detta före fiskesäsongens början och i samband därmed betalar en avgift till den myndighet som administrerar stödet. Avgiften bör vara 0,5% av värdet av de redskap som skall omfattas av skyddet. På dessa villkor bör fasta redskap, som används för lax- eller ålfiske och som ägs av fiskare som beviljats licens för yrkesfiske, få omfattas av skyddet.

Bidrag bör som några remissinstanser föreslår utgå med 60% av skadan. Någon behovsprövning bör inte tillämpas. Detta överensstämmer också med de riktlinjer för stormskadeskydd som tillämpats under de senaste åren. Regeringen bör liksom f. n. få fastställa ett minsta belopp med vilket bidrag kan utgå.

Jag anser inte att en särskild fond behöver inrättas för ändamålet. Bidrag bör i stället utgå från förslagsanslaget Bidrag till fiskets rationalisering m. m. under tionde huvudtiteln. Inflytande avgiftsmedel bör tillföras anslaget för att bidra till att täcka kostnaderna för stödet.

Den utformning av stormskadeskyddet som jag nu har förordat innebär att prisregleringsmedel inte behöver tas i anspråk för detta ändamål. Vidare bör bidrag vid stormskada på fasta fiskeredskap inte fortsättningsvis kunna utgå från anslaget Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m. Beträffande 1978 års stormskador förordar jag dock att bidrag får utgå enligt de grunder som tillämpats för 1976 och 1977 års skador.

I fråga om fiskeredskapslån biträder jag kommitténs förslag att högsta lånebelopp bör vara 75 000 kr. Lån som lämnas i samband med bidrag vid stormskada bör självfallet inte få överstiga 40% av skadan. Lån bör få lämnas på samma villkor som fiskerilån. Amorteringstiden bör dock som fiskeristyrelsen har föreslagit inte omfatta längre tid än åtta år från utbetal-

ningsdagen. Lån bör utgå endast till fiskare som beviljats licens för yrkesfiske.

Fråga om bidrag vid stormskada bör prövas av fiskeristyrelsen. Jag förordar vidare att prövningen av fråga om fiskredskapslån förs över från riksbanken till fiskeristyrelsen. Den av riksbanken förvaltade statens fiskredskapslånefond bör i fortsättningen förvaltas av kammarkollegiet. Det ankommer på regeringen att besluta i dessa frågor liksom att besluta om tillämpningsföreskrifter för dessa stöd.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. medge att för tiden intill den 1 juli 1980 reglering av priserna på fisk m. m. jämte vad därmed hänger samman samt användningen av medel i prisregleringskassan för fisk får ske enligt de grunder som jag har förordat i det föregående,
2. godkänna de av mig förordade grunderna för bidrag vid stormskada på fasta fiskeredskap,
3. godkänna de av mig förordade grunderna för fiskredskapslån.

4 Anslagsfrågor för budgetåret 1979/80

DRIFTBUDGETEN

TIONDE HUVUDTITELN

E. Fiske

E 3. Främjande i allmänhet av fiskerinäringen

1977/78 Utgift	3 995 403	Reservation	1 423 770
1978/79 Anslag	3 000 000		
1979/80 Förslag	500 000		

Från anslaget bestrids f. n. kostnader dels för reproduktionsåtgärder för laxfisk och ål, dels för utvecklingsarbete och försöksverksamhet på fiskets område.

Fiskeristyrelsen

Till följd av kostnadsutvecklingen behöver anslagsposten till reproduktionsåtgärder för laxfisk och ål räknas upp med 450 000 kr. till 2 950 000 kr.

För utveckling av nya typer av fiskeredskap behövs en uppräknig av anslagsposten till utvecklingsarbete och försöksverksamhet med 300 000 kr. till 800 000 kr.

Föredraganden

Kostnaderna för reproduktionsåtgärder för laxfisk och ål bör i enlighet med jordbruksnämndens förslag, som jag har redogjort för i det föregående, bestridas av medel ur prisregleringskassan för fisk. För utvecklingsarbete och försöksverksamhet bör oförändrat 500 000 kr. anslås. Anslaget bör således för nästa budgetår föras upp med detta belopp.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Främjande i allmänhet av fiskerinäringen* för budgetåret 1979/80 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

E 13. Prisreglerande åtgärder på fiskets område

1977/78 Utgift	39 735 267
1978/79 Anslag	25 000 000
1979/80 Förslag	20 000 000

Från anslaget utgår särskilda pristillägg på fisk enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

I det föregående har jag redovisat mina ställningstaganden till prisregleringen på fisk under budgetåret 1979/80. Dessa innebär att minimi- och garantiprisregleringen i sin helhet finansieras med medel ur prisregleringskassan för fisk. Kostnaderna för särskilda pristillägg på fisk har jag beräknat till 20 milj. kr. Anslaget bör således föras upp med detta belopp.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Prisreglerande åtgärder på fiskets område* för budgetåret 1979/80 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 000 kr.

KAPITALBUDGETEN**IV. STATENS UTLÅNINGSFONDER****VI 10. Statens fiskeredskapslånefond**

Ur fonden beviljas lån till fiskare som vid utövning av yrkesmässigt fiske har fått fiskeredskap skadade eller förlorat fiskeredskap samt till följd av skadan eller förlusten behöver ekonomiskt bistånd för att kunna fortsätta med yrkesfiske. Bestämmelserna om lån ur fonden finns i kungörelsen (1962:100) om fiskeredskapslån (ändrad senast 1977: 515).

Fiskeristyrelsen

Utlåningen från fonden uppgick vid utgången av budgetåret 1977/78 till ca 14 000 kr. Fondens behållning är 1 102 000 kr. Anslaget bör föras upp med oförändrat 1 000 kr.

Föredraganden

Jag har i det föregående redovisat mina ställningstaganden beträffande fiskredskapslån. Jag beräknar att fonden behöver tillföras 500 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen
att till *Statens fiskredskapslånefond* för budgetåret 1979/80 anvisa
ett investeringsanslag av 500 000 kr.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Bilaga 1

STATENS JORDBRUKSNÄMND

1979-02-09

301-177/79

Till Regeringen
JordbruksdepartementetStatens jordbruksnämnd med förslag till reglering av
priserna på fisk under budgetåret 1979/80 m m

1 Nuvarande reglering

Prisregleringen på fiskets område liksom regleringen av importen och exporten av fisk m m grundas på beslut av 1968 års riksdag (prop 1968:59, JoU 27, rskr 216) och på därefter meddelade årliga beslut (senast prop 1977/78: 112, JoU 1977/78:23, rskr 1977/78:272). Inom ramen för härvid meddelade allmänna riktlinjer har statens jordbruksnämnd utfärdat direktiv för prisregleringsföreningen Svensk fisk, ekonomisk förening. Föreningen har hand om genomförandet av marknadsreglerande åtgärder.

Prisregleringen innebär att Svensk fisk ekonomisk förening fastställer minimipriser på viktigare slag av saltvattensfisk. Minimipriser är de lägsta priser till vilka fisken skall säljas till konsumtion inom landet eller för export till sådana länder där införseln inte är centraliserad. Den fisk, som inte kan säljas till fastställda minimipriser, övertas av Svensk fisk. Den övertagna fisken säljs i huvudsak för export till länder med centraliserad införsel samt inom landet till djurföda eller beredning av fiskmjöl. Föreningen får dessutom under vissa förutsättningar till priser som understiger minimipriset avsätta överskottskvantiteter även till andra länder än sådana som har centraliserad införsel. Om särskilda skäl föreligger kan detta också tillfälligtvis ske vid avsättning på den inhemska marknaden. För fisk som övertagits av föreningen Svensk fisk utbetalas ett garantipris till fiskaren. Minimipriset skall normalt överstiga garantipriset. Föreningen har dock möjlighet att påverka marknadsutvecklingen genom att i vissa fall fastställa ett minimipris som understiger garantipriset.

Förutom genom minimi- och garantipriser kan prisstöd lämnas genom pristillägg, prisutjämningsbidrag eller regionalt frakttöd. Inom ramen av den ordinarie prisregleringen har under innevarande budgetår utgått pristillägg för räka, prisutjämningsbidrag för torsk som avsätts för beredning av frysta filéer samt regionalt frakttöd för ostkustströmming.

För att förbättra lönsamheten inom fisket beslöt regeringen den 23 juni 1976, efter förslag av fiskerikommittén, att införa särskilda pristillägg på svenskfångad fisk för konsumtion eller beredning inom landet. Genom regeringsbeslut den 2 september 1976 bemyndigades jordbruksnämnden att besluta om pristillägg även för fisk som exporteras. Systemet med särskilda pristillägg började tillämpas i september 1976. Som ett provisorium i avvaktan på mera långsiktiga lösningar har tillämpningen av pristillägssystemet förlängts att gälla under budgetåren 1977/78 och 1978/79. Pristilläggen, vars storlek för innevarande budgetår bestämts av regeringen till vissa högsta belopp, utgår enligt närmare bestämmelser som fastställts av jordbruksnämnden.

Enligt beslut av regeringen den 29 juni 1978 utgår under budgetåren 1977/78 och 1978/79 prisstöd i form av pristillägg på viss sötvattensfisk.

Prisregleringen finansieras med medel ur prisregleringskassan för fisk. Till kassan förs prisreglerings-, införsel- och utförselavgifter samt ränta på inestående medel och - i förekommande fall - vissa fettvaruavgifter. För att möjliggöra ökat prisstöd har under vissa regleringsår anvisats även budgetmedel.

Prisregleringsavgift tas ut på såväl svenskfångad saltvattensfisk som importfisk av motsvarande slag. På västkusten utgår avgift på flertalet fiskslag samt på räka. För fisk som ilandförs på sydkusten tas avgift ut på sill, torsk, horngädda, skrubba och rödspätta. På ostkusten tas prisregleringsavgift ut på strömming och torsk. I princip utgår avgift inte för fisk som säljs för annat ändamål än förbrukning till människoföda. På svenskfångad fisk utgår avgiften med 3 % av inköpspriset - lägst minimipriset - och på importerad fisk med 3 % på importvärdet. För saltad, sockersaltad eller kryddad sill som importeras eller bereds ombord på svensk fiskebåt är dock avgiften 0,2 % av värdet. För ostkustströmming tas prisregleringsavgift ut med 5 öre per kg utom för sådan strömming som exporteras, för vilken avgiften utgör 4 öre per kg. För torsk på ostkusten uttas en avgift på 7 öre per kg. För svenskfångad fisk som beretts före första försäljningen utgör avgiften 1 % på värdet vid denna försäljning. För importerade produkter av fisk hänförliga till stat nr 16.04 511 och 519 (panerade och stekta fiskfiléer och fiskpinnar, gratänger, färdiga fiskrätter m m) utgår avgift med 2 % av värdet. För räkor med skal utgår avgift med 20 öre per kg, för kokta räkor med skal med 40 öre per kg och för räkor utan skal med 66 öre per kg.

Med stöd av regeringens bemyndigande och mot bakgrund av den starka prisuppgången för fisk på exportmarknaderna under hösten 1977, beslöt jordbruksnämnden att fr o m den 1 januari 1978 införa utförselavgift på färsk eller kyld sill (utom storlekarna 3 och 4) samt på torsk. Ut-

förselavgiften på sill slopades från den 8 maj 1978 medan den alltså kvarstår på torsk.

Prisregleringsavgift erläggs av förstahandsköpare respektive importör medan utförselavgift erläggs av exportören. Avgifterna tas ut med stöd av lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område.

2 Regleringsekonomin 1977/78 och 1978/79

För att bestrida kostnaderna för prisregleringsverksamheten 1977/78 tillfördes föreningen Svensk fisk enligt riksdagens beslut 10 miljoner kr ur prisregleringskassan för fisk samt 15 miljoner kr av budgetmedel. Föreningen fick dessutom använda de ränteinkomster som under budgetåret uppkom hos föreningen eller dess konjunkturutmättningsfond. Dessa kom att uppgå till 3,6 miljoner kr. För budgetåret 1977/78 disponerade Svensk fisk således för den ordinarie prisregleringsverksamheten 28,6 miljoner kr. Föreningens kostnader för den löpande prisregleringen uppgick till 8,1 miljoner kr.

För täckande av kostnaderna för de särskilda pristilläggen anslogs enligt riksdagens beslut 25 miljoner kr av budgetmedel. Kostnaderna kom att uppgå till 18,2 miljoner kr medan Svensk fisk åren 1977/78 erhållit sammanlagt 20,4 miljoner kr. Enligt beslut av regeringen den 29 juni 1978 skall vidare kostnaderna för stödet till yrkesfisket efter sötvattensfisk bestridas med medel ur detta anslag. Dessa kostnader som för budgetåret 1977/78 ännu inte slutreglerats, kan preliminärt beräknas till 0,4 miljoner kr.

Svensk fisks kostnader under budgetåret 1977/78 för samtliga regleringsåtgärder kan således preliminärt beräknas till 26,7 miljoner kr. Medel som anslagits för den löpande prisregleringsverksamheten och särskilda pristilllägg för budgetåret 1977/78 och som inte tagits i anspråk skall tillföras Svensk fisks konjunkturutmättningsfond. I enlighet härmed tillfördes fonden vid budgetårets utgång 22,8 miljoner kr. Fonden tillfördes vidare i början av budgetåret 1977/78 5 miljoner kr av budgetmedel varför den sammanlagda behållningen i fonden kom att uppgå till 51,6 miljoner kr. Härtill kommer ytterligare ca 4 miljoner kr att överföras när kostnaderna för sötvattensstödet slutreglerats, vilket beräknas ske under innevarande budgetår.

Under verksamhetsåret 1977/78 övertog Svensk fisk ett överskott på 5 178 ton, vilket är ca 6 000 ton mindre än under föregående regleringsår. På västkusten uppgick överskotten till 2 427 ton, en minskning med 1 712 ton jämfört med föregående regleringsår, på sydkusten till 1 115 ton (-2 218 ton) och på ostkusten till 1 636 ton (-2 034 ton). Nedgången av överskotten avser i första hand sill (2 872 ton jämfört med 8 362 ton).

För den löpande prisregleringen budgetåret 1978/79 tillförs enligt riksdagens beslut Svensk fisk 12 milj kr från prisregleringskassan för fisk. Dessutom får föreningen för den löpande verksamheten använda de ränteinkomster som under budgetåret uppkommer hos föreningen eller konjunkturutjämningsfonden, vilka f n beräknas till ca 4 milj kr. Enligt gällande direktiv får Svensk fisk vidare för den löpande verksamheten vid särskilda behov disponera upp till en fjärdedel av behållningen i fonden eller ca 13 milj kr. Slutligen har för särskilda pristillägg på fisk under budgetåret 1978/79 anvisats 25 milj kr av budgetmedel. Medel som anslagits för den löpande prisregleringsverksamheten och som inte tas i anspråk under budgetåret skall tillföras konjunkturutjämningsfonden. Däremot tillförs fonden ej de medel som anslagits för särskilda pristillägg under budgetåret 1978/79 och som ej tagits i anspråk.

Med beaktande av Svensk fisks kostnader under andra halvåret 1978 samt den förväntade marknadsutvecklingen under första halvåret 1979 kan kostnaderna för den löpande prisregleringen under budgetåret 1978/79 beräknas till ca 12 milj kr. Om hänsyn tas även till ränteinkomster som uppkommer hos föreningen eller konjunkturutjämningsfonden torde behållningen i fonden vid utgången av innevarande budgetår komma att uppgå till ca 60 milj kr.

Budgetåret 1977/78 uppgick inkomsterna i prisregleringskassan för fisk till totalt 22 milj kr. Av detta belopp svarade prisregleringsavgifter för 18 milj kr, utförselavgifter för 2,1 milj kr, införselavgifter för 0,2 milj kr och ränteinkomster på medel innestående i kassan till 1,6 milj kr. Behållningen i kassan var vid budgetårets utgång 24,4 milj kr. Inkomsterna i form av prisreglerings- och införselavgifter samt räntor under innevarande budgetår kan beräknas till ca 21 milj kr. Som tidigare nämnts skall Svensk fisk under innevarande regleringsår tillföras 12 milj kr ur kassan. Av prisregleringsmedel finansieras vidare vissa kostnader för uppbörd och kontroll etc, som kan beräknas till ca 0,5 milj kr. Behållningen i kassan vid utgången av innevarande budgetår kan därför beräknas till ca 33 milj kr.

3 Marknadsläget

Det internationella marknadsläget för fisk fortsatte att förbättras under regleringsåret 1977/78. Minskningen i utbudet av sill p g a fiskestoppet i Nordsjön, ledde till successivt höjda sillpriser. Även för andra viktiga fiskslag såsom torsk och foderfisk fortsatte prisuppgången under regleringsåret, dock i mindre omfattning än för sill. Genom att de svenska fiskarna i ökande utsträckning gick in för sillfiske uppstod på den inhemska marknaden en markant brist på annan fisk än sill, vilket fick en prisuppdrivande effekt.

Under innevarande regleringsår har hittills i stort sett rätt samma marknadsförhållanden som under regleringsåret 1977/78. Sillfiskestoppet i Nordsjön kommer att bibehållas under hela året 1979. För sillpriserna borde detta innebära att några större förändringar inte är att vänta under första delen av regleringsåret 1979/80. Vissa tecken tyder dock på att torskpriserna kan komma att sjunka något redan under 1979.

För andra hälften av regleringsåret 1979/80 är marknadsutvecklingen svårare att bedöma. Om sillfiskestoppet i Nordsjön skulle upphävas får detta konsekvenser för sillpriserna. Det får dock anses vara sannolikt att sillfisket i Nordsjön blir starkt begränsat ännu några år efter det att stoppet har upphävts. Vad svenskt fiske angår kan vissa avsättningsproblem uppkomma för småfallen sill och strömming.

4 Jordbruksnämndens förslag till reglering 1979/80

I beslut den 11 januari 1979 har regeringen uppdragit åt jordbruksnämnden att efter överläggningar med fiskets förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation avge förslag beträffande prisregleringen på fisk m m under budgetåret 1979/80. Förslaget skulle utformas med utgångspunkt i de hittills tillämpade riktlinjerna för minimi- och garantiprisregleringen på fisk. Vidare uppdrogs åt nämnden att i samband därmed avge förslag till disposition av medel ur prisregleringskassan för fisk för att bestrida kostnader för utsättning av lax-fisk och ål.

Jordbruksnämnden har i samförstånd med konsumentdelegationen kommit överens med fiskets förhandlingsdelegation om att föreslå att föreningen Svensk fisk för den löpande prisregleringsverksamheten under budgetåret 1979/80 skall tillföras 12 milj kr ur prisregleringskassan för fisk. Härutöver bör föreningen liksom tidigare få använda de ränteinkomster som uppkommer hos föreningen eller dess konjunkturutjämningsfond. Dessa ränteinkomster har uppskattats till inemot 5 milj kr. Vidare har föreningen i enlighet med gällande direktiv rätt att vid särskilda behov använda en fjärdedel av behållningen i konjunktur-utjämningsfonden. Behållningen i fonden vid ingången av budgetåret 1979/80 har beräknats uppgå till ca 60 milj kr, vilket i så fall skulle innebära att ytterligare ca 15 milj kr står till förfogande. De medel som anslås för den löpande verksamheten bör föreningen få använda även för marknadsfrämjande åtgärder och upplysningsverksamhet. Till den del de anvisade medlen inte behöver tas i anspråk överförs överskottet till föreningens konjunktur-utjämningsfond. Vid överläggningarna har, liksom hittills varit fallet, frågan om särskilda pristillägg inte behandlats.

Sveriges fiskares riksförbund har efter särskilda framställningar beviljats ett organisationsbidrag om 100 000 kr ur prisregleringskassan under vart och ett av budgetåren 1973/74 - 1975/76 samt för budgetåret 1976/77 160 000 kr. För innevarande år har bidraget höjts till 250 000 kr. Vid överläggningarna med jordbruksnämnden har förhandlingsdelegationen hemställt om ett till 300 000 kr förhöjt organisationsbidrag för budgetåret 1979/80. Höjningen av bidraget har motiverats med förbundets ökade kostnader. Jordbruksnämnden, som redan vid tidigare överläggningar uttryckt principiella betänkligheter mot att förbundets verksamhet delvis skall bestridas med prisregleringsmedel, vill dock ej motsätta sig att ett bidrag utgår ur prisregleringskassan för fisk även för det kommande budgetåret.

Fiskets förhandlingsdelegation har vid överläggningarna föreslagit att prisregleringsavgift införs för såväl svenskfångad som importerad ål och lax för att finansiera kostnader för utsättning av laxfisk och ål. Med hänsyn till att man från jordbruksnämndens sida förutsåg bl a tekniska svårigheter vid ett genomförande av avgiftsbeläggningen av dessa fiskslag har förhandlingsdelegationen i avvaktan på ytterligare överväganden förklarat sig införstådd med att låta frågan om införande av prisregleringsavgift för lax och ål anstå till överläggningar inför nästkommande regleringsår. Efter överenskommelse med förhandlingsdelegationen och i samförstånd med konsumentdelegationen föreslår jordbruksnämnden att ett anslag av 2,5 milj kr utgår ur prisregleringskassan för fisk för finansieringen av kostnader för utsättning av laxfisk och ål under budgetåret 1979/80.

Nämnden föreslår vidare, att i likhet med vad som tidigare fastställts, högst 1 milj kr av de fettvaruavgifter som tas ut vid härdning av sillolja av inhemskt ursprung, med avdrag för vad som kan beräknas återbetalas vid export, skall överföras till prisregleringskassan för fisk.

Från förhandlingsdelegationens sida har vidare aktualiserats frågan om medel för att bestrida vissa kostnader för dag- och timplanning i samband med vidareutbildning av fiskare. Enligt vad nämnden inhämtat är emellertid denna fråga under övervägande i annat sammanhang varför nämnden inte funnit anledning att nu ta ställning till frågan.

Under hänvisning till vad som nu anförts anhåller nämnden om bemyndigande att under budgetåret 1979/80 i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder som nu tillämpas, ta upp prisregleringsavgifter och, i enlighet med vad ovan föreslagits, besluta om att utbetala medel ur prisregleringskassan för att bestrida kostnaderna för fiskprisregleringen. De allmänna riktlinjerna för prisregleringen som fastställts av statsmakterna för nuvarande

budgetår skall enligt regeringens ovan nämnda direktiv gälla oförändrade under budgetåret 1979/80. Nämnden bör således bemyndigas medge att prisstöd får utgå förutom genom minimi- och garantiprisreglering även genom pristillägg, prisutjämningsbidrag och regionalt fraktstöd.

Kungl Maj:t har den 7 juni 1974 bemyndigat jordbruksnämnden att från och med den 1 juli 1974 tills vidare för varor av de slag som anges i bilagan till lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område tillämpa licenstväng vid in- och utförsel. Vidare har jordbruksnämnden för samma tid bemyndigats medge Svensk fisk rätt att på villkor som jordbruksnämnden bestämmer ensam föra ut varor av de slag, som anges i bilagan till lagen, till länder med centraliserad import. Enligt Kungl Maj:ts beslut den 19 december 1969 gäller vidare importminimipriser vid införsel av fryst filead torsk och kolja. I enlighet med hittills gällande grunder skall importen av fisk - inom ramen för gällande internationella åtaganden - regleras i den omfattning, som är nödvändig för att upprätthålla prisregleringssystemet. Jordbruksnämnden föreslår att regleringen av importen och exporten får ske i huvudsak på samma sätt som under innevarande budgetår. I detta sammanhang kan nämnas att regeringen uppdragit åt jordbruksnämnden att i enlighet med prop 1977/78:112 utarbeta förslag till minimipriser vid import av frysta fiskfileer till Sverige. Nämnden avser att i särskild ordning redovisa sina förslag i denna fråga.

Genom beslut av regeringen den 25 november 1976 bemyndigades jordbruksnämnden att besluta om utförselavgifter enligt lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område. Bemyndigandet gäller vid export till länder inom EFTA endast för de varor som finns upptagna i bilaga E till EFTA-konventionen. Utförselavgifter tillämpades för färsk eller kyld sill/strömming (dock ej för de minsta storlekssorteringarna) under perioden 1 januari - 7 maj 1978. För torsk kvarstår alltså den avgift som infördes den 1 januari 1978. Avgifterna har motsvarat det särskilda pristillägget för resp fiskslag och storlekssortering. Inflytande avgiftsmedel tillförs prisregleringskassan för fisk.

Nämnden har tidigare bemyndigats använda medel ur prisregleringskassan för att bestrida kostnaderna för kontroll av andra fiskvaror än konserver. Kontrollen, som omfattade filead fisk, avskaffades emellertid från den 1 mars 1978, varför något behov av medel härför inte längre föreligger.

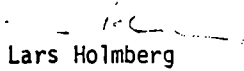
Fiskets förhandlingsdelegation förklarade sig vid överläggningarna beredd att fullt ut medverka i den uppgiftsinsamling m m som kommer att krävas i samband

med införandet av det av riksdagen beslutade normpris-systemet.

Detta ärende har, på föredragning av avdelningsdirektören Holmberg, avgjorts av generaldirektören samt ledamöterna Brangmo, Hillbom, Kristiansson, Lindfors och Tiberg.

Ingvar Lindström

Lars Holmberg

JORDBRUKS-
DEPARTEMENTET

NYTT STORMSKADESKYDD FÖR BLANKÅLSFISKET MED FASTA REDSKAP

Promemoria av fiskerikommittén

Statsrådet och chefen för
jordbruksdepartementet

Genom beslut den 27 november 1975 bemyndigade regeringen chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla högst nio sakkunniga med uppdrag att utreda frågan om fiskets kort- och långsiktiga problem. Med stöd av bemyndigandet förordnades dåvarande statssekreteraren i jordbruksdepartementet Ulf Lönnqvist, tillika ordförande, överdirektören Lennart Hannerz, kaptenen Carl Eric Hedin, ombudsmannen Thure Mattsson, byråchefen Karl Säck, byråchefen Sigmund Verständig, riksdagsledamoten Georg Åberg och departementsrådet Karl Olov Öster.

Till experter åt de sakkunniga förordnades ombudsmannen Bertil Johansson och fiskaren Kaj Nilsson.

Till sekreterare förordnades departementssekreteraren Sven Olof Berglund och till biträdande sekreterare byrådirektören Roland Sten.

Utredningen har antagit namnet fiskerikommittén.

Kommittén har den 26 september 1977 avlämnat sitt huvudbetänkande (SOU 1977:74) Fiskerinäringen i framtiden.

Kommittén fick i mars 1977 i uppdrag att överväga en annan form för ersättningar till fisket för stormskador på fasta ålfiskeredskap (prop. 1976/77:125, JoU 1976/77:34, rskr 1976/77:340).

Fiskerikommittén får härmed avlämna promemorian: Nytt stormskadeskydd för blankålsfisket med fasta redskap. Vid utarbetandet av promemorian har kommittén biträts av byråchefen Birger Siöalsh. Till promemorian fogas ett särskilt yttrande av ledamoten Verständig.

Fiskerikommitténs arbete är härmed slutfört.

Stockholm den 8 november 1978.

Ulf Lönnqvist

Lennart Hannerz

Carl Eric Hedin

Thure Mattsson

Karl Säck

Sigmund Verständig

Georg Åberg

Karl Olov Öster

/Sven Olof Berglund

Roland Sten

Innehållsförteckning

Kapitel, avsnitt	Rubrik	Sid.
1	Ålen	1
2	Fångstredskapen	2
3	Ålfisket	3
4	Stormskadorna	5
5	Nuvarande ersättningsformer	6
5.1	Statsbidrag	6
5.2	Fiskeredskapslån	8
6	Översyn av stormskadeskyddet	9
6.1	Utvecklingen inom ålfisket	9
6.2	Utgångspunkter för översynen	10
6.3	Möjliga försäkringssystem	10
6.4	Kommitténs förslag till kollektivt stormskadeskydd	12
6.5	Finansiering av systemet med kollektivt stormskadeskydd	13
6.6	Ändrade regler för fiskeredskapslån	14
6.7	Administration	15
	Särskilt yttrande av Sigmund Verständig	16

1 ÅL

Den europeiska sötvattensålen, som är den ålart som fångas av svenska insjö- och kustfiskare, förekommer allmänt i Östersjön och på västkusten samt i de flesta sötvatten som avvattnas dit.

Ålen genomgår fyra utvecklingsstadier. Från lekplatser i västra Atlanten förs ållarver med Golfströmmen in mot Europas kuster. Under hösten och vintern det tredje året förvandlas larverna till glasålar.

Efter en tid blir ryggen mörkgrön, sidorna gulaktiga och buken mattgul eller vitaktig. I denna färgteckning kallas ålen gulål. Färgteckningen behålls under hela uppväxttiden.

Gulålen egentliga tillväxtperiod inträder när den funnit en lämplig uppväxtplats. Den lever mest vid stränder och på grunt vatten. Den är en typisk bottenfisk och rör sig mest nattetid. Under vintern håller gulålen sig mest stilla, ofta nedgrävd i botten. Vanligen stannar ålen i denna miljö under fyra till tio år. Den är som regel fullvuxen efter nio till femton år räknat från glasålsstadiet.

När ålen börjar bli fullvuxen och närmar sig tiden för lek-mognaden har den fått en hög fetthalt, som kan uppgå till omkring 25 %. Ålen ändrar nu utseende. Ryggskinet mörknar. Sidorna och buken blir silvervita, vilket gett ålen i detta utvecklingsstadium benämningen blankål.

Samtidigt som ålarna övergår till blankålsstadiet börjar de vandringen tillbaka till lekplatserna i Atlanten. Utvandringen från sötvattnen börjar i Sverige ofta redan på våren och försommaren i samband med vårfloden. Huvudsakligen sker den under sommaren och hösten. Ålarna från de vattendrag som rinner ut i Östersjön följer den svenska kusten söderut, rundar Skåne, passerar Öresund och Bälten samt fortsätter

genom Kattegatt och Skagerrak ut i Nordsjön. I ålvandringen längs den svenska kusten ingår även ålar från Bottenhavets och Östersjöns södra kuster. Blankålens vandringshastighet varierar. I genomsnitt uppgår den till omkring 15 km per dygn.

2 FÅNGSTREDSKAPEN

Fisket efter gulål bedrivs med ganska små och enkla redskap. Mest används små finmaskiga ryssjor, åltinor och långrev.

Fisket efter blankål bedrivs så gott som uteslutande med homma och bottengarn. Utefter östersjökusten ned till trakten mellan Västervik och Oskarshamn tas den huvudsakliga fångsten med hommor. Söder därom och i Öresund dominerar bottengarnen. Ett mellanting mellan homma och bottengarn är den s.k. kalchéhomman som används vid Skånes ostkust. Ett annat är flytgarnet som används mest vid norra delen av Smålandskusten. Totalt sett fångas den helt övervägande delen blankål i bottengarn.

Homman är en ryssja som konstruerats speciellt för ålfiske, och består av en lång finmaskig nätsäck som hålls utspänd av ett större eller mindre antal ringformade gjordar.

Ålhommor är lämpliga att sätta vid strandbranter kring de yttre skären men används även vid långgrunda stränder. Längden kan uppgå till 15 m.

Ålbottengarnet är också ett ryssjeliknande redskap. Storleken och detaljonstruktionen växlar på olika platser.

Ålarna leds längs en lång landarm till en förgård och mellan dess armar vidare in i det s.k. huvudet. Detta utgörs av en mer eller mindre kubisk gård med väggar och golv av nät. Från huvudet fortsätter ålarna in i en ryssja bestående av en lång och smal nätsäck som spänns ut av ringformiga gjordar. På ryssjan följer det s.k. ålrummet där ålarna samlas.

Hela redskapet hålls upprätt och utspänt med grova pålar som slagits ner i botten och når ett stycke över vattenytan.

Bottengarnen är stora redskap. Ett medelstort bottengarn har en utsträckning i längdriktningen av 150-180 m. Ofta sätts två eller flera bottengarn i en sammanhängande rad.

Bottengarnet sträcks från strand eller ålbro eller från friliggande grund. Ibland sätts det ut på helt fritt vatten.

Kalchéomman och ålflytgarnet är till storleken jämförliga med bottengarnet. Till skillnad från bottengarnet hålls de på plats genom wirar eller linor som är förankrade i botten. Övertelnarna är försedda med flöten så att de håller sig i vattenytan. Dessa redskap är lämpliga på platser med hård och stenig botten där pålar inte kan användas.

3 ÅLFISKET

Blankål fiskas utefter nästan hela östersjökusten. Vid norrlandskusten och Uppsala läns kust är dock åltillgången relativt sparsam varför ålfisket där har en ganska underordnad betydelse. I Stockholms skärgård bedrivs emellertid på vissa platser, särskilt i de yttre delarna, ett inte obetydligt ålfiske. Söderut efter kusten ökar ålfisket alltmer i betydelse. På sträckan från norra delen av Kalmarsund till Falsterbo tas omkring 80 % av all ål som fiskas vid våra kuster. Även i Öresund spelar fisket efter blankål en stor roll. I Hallands län är däremot ålfisket obetydligt. I Bohuslän fångas mest gulål vars pris är betydligt lägre än blankålens.

Säsongen för fisket efter blankål motsvarar tiden för utvandringen. I de norra delarna av Östersjön omfattar den i stort sett tiden juli-oktober och längst söderut september-december.

Den totala årliga fångstmängden kan växla betydligt. På 1940-talet var fångsten vid östersjökusten i början nere i något över 900 ton. I slutet av decenniet ökade emellertid ålfångsten till drygt 1 500 ton varav omkring 1 100 ton togs i ålbottengarn. Under 1950-talet steg fångstmängden till i genomsnitt 1 700 ton per år med ett fångstvärde av i runt tal 8 milj. kr. Det motsvarade ungefär 15 % av hela fångstvärdet på östersjökusten. År 1959 fångades ca 2 400 ton ål till ett värde av ca 12 milj. kr.

År 1960 sjönk ålfångsten på ost- och sydkusten till omkring 1 300 ton och fångstvärdet till ca 7,7 milj. kr. Under större delen av 1960-talet höll sig fångsten i genomsnitt något över 1 300 ton per år. Fångstvärdet uppgick till i genomsnitt ca 11,7 milj. kr. per år.

Under 1970-talet har ålfångsten på ost- och sydkusten samt i Öresund minskat kraftigt. År 1970 uppgick fångsten till 991 ton och fångstvärdet till 11,7 milj. kr. Genomsnittligt har fångsten här under perioden 1971-1976 uppgått till 945 ton per år och fångstvärdet till ca 14,5 milj. kr. per år. År 1976 var fångsten nere i omkring 650 ton och fångstvärdet ca 11,9 milj. kr. vilket motsvarar 11 % av fångstvärdet på ost- och sydkusten.

Antalet hommor och ryssjor som används i ålfisket vid ost- och sydkusten uppgår enligt fiskeriinventeringen till omkring 46 000. Återanskaffningsvärdet beräknas till i runt tal 11 milj. kr. Antalet ålbottengarn på dessa kuststräckor uppgår till ca 1 000 med ett återanskaffningsvärde av 17,5 milj. kr.

Antalet personer som har ålfiske med bottengarn som huvudsaklig fångstinriktning på ostkusten och sydkusten är enligt

fiskerierinventeringen 1976 ca 450. Av dessa är ca 40 pensionärer. Av de övriga beräknas ca 280 ha fiske som enda yrke eller som huvudyrke. Ca 120 driver ålfiske som binäring till jordbruk eller annan areell näring.

Av statistiska centralbyråns undersökningar om yrkesfiskarnas inkomst- och förmögenhetsförhållanden framgår att ålbottengarnfisket hävdats sig väl jämfört med övriga viktigare fisken på ost- och sydkusten. Det överträffas dock av trålfisket. År 1976 var den taxerade nettointäkten i medeltal av trålfiske på sydkusten 43 900 kr., av trålfiske på ostkusten 26 900 kr., av ålbottengarnsfiske på syd- och ostkusten 20 900.

Den största förmögenheten redovisas av ålbottengarnsfiskarna. År 1976 uppgick den enligt statistiska centralbyråns undersökningar till i medeltal 119 900 kr. Av tillgångarna, ca 156 000 kr., hänförde sig 68 000 kr. till fast egendom och ca 17 000 kr. till båtar och redskap. Skulderna uppgick i medeltal till drygt 36 000 kr. Närmast efter ålbottengarnsfisket följde storryssegfisket, garn- och skötfisket efter sill och strömming med en genomsnittlig behållen förmögenhet på 82 600 kr. Den lägsta behållna förmögenheten, 32 900 kr., redovisades för trålfisket på sydkusten.

4 STORMSKADORNA

Homma, bottengarn och flytgarn för fiske efter ål är fasta fiskeredskap. Härmed förstås nämligen enligt 2 § lagen (1950:596) om rätt till fiske bl.a. med ledarm försett fiskeredskap, vilket medelst pålar eller tyngder eller annorledes fästs vid botten eller stranden och avses skola kvarstå längre tid än två dygn i följd. Fast redskap får med vissa undantag som följer av 3 § utsättas i allmänt vatten endast efter tillstånd av myndighet. Generella tillstånd för vissa vattenområden kan lämnas av fiskeristyrelsen. Individuella tillstånd lämnas av länsstyrelsen.

Eftersom arbetet med att sätta ut och ta upp redskapen är tungt och tidskrävande står de kvar på fiskeplatserna så länge fisket pågår. De kan sålunda inte tas upp plötsligt t.ex. inför ett annalkande oväder. Fiskesäsongen pågår under en tid på året då hårt väder är vanligt.

Dessa förhållanden gör att slitaget på redskapen är stort. Den genomsnittliga livslängden är sex till tio år. Den årliga avskrivningen uppgår således till mellan tio och femton procent av redskapens totala värde. Ålfiskarna måste normalt även räkna med förhållandevis stora redskapsförluster vid svårare oväder. De ekonomiska riskerna är alltså stora. Under gynnsamma förhållanden med god tillgång på ål kan emellertid också vinstmöjligheterna vara stora. På en enda natt kan hundratals kilogram ål fångas i ett redskap.

En parrysjsja kostar ca 300 - 400 kr. Beroende på mindre eller större djup kostar ett 100 famnar långt botten-garn 40 000 - 50 000 kr. En 130 famnar lång flytryssja kostar 50 000 - 60 000 kr. Ett lika långt flytgarn kostar mellan 60 000 - 90 000 kr. I dessa prisexempel är inte mervärdes-skatten inräknad.

Stormskadorna på redskapen uppgick år 1967 till ca 2,5 milj. kr., år 1969 ca 1,2 milj. kr., år 1971 ca 2,2 milj. kr., år 1973 ca 0,5 milj. kr., år 1975 ca 0,4 milj. kr. och år 1976 ca 5,7 milj. kr. Det innebär att skadorna i genomsnitt uppgått till ca 1,3 milj. kr. årligen.

5 NUVARANDE ERSÄTTNINGSFORMER

5.1 Statsbidrag

Under det senaste decenniet har staten trätt emellan med särskilda bidrag för att lindra verkningarna av stormskadorna. Bidragen har utgått från tionde huvudtitelns reservationsanslag Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m.m. (det s.k. naturkatastrofanslaget). För ändamålet har under perioden 1968-1977 anvisats sammanlagt ca 7,2 milj. kr.

För bidragsgivningen har under perioden 1967-1975 gällt vissa riktlinjer som godkänts av riksdagen år 1968 (prop. 1968:105, JoU 1968:24, riskr 1968:215). Bidrag har utgått till fiskare som vid svåra stormar förlorat eller fått fiskeredskap skadade och som på grund därav behövt bidrag för att kunna fortsätta med yrkesfiske. Bidrag har inte utgått till fiskare som åtnjutit ålderspension. Bidrag har beräknats med viss procent på den del av skadebeloppet som överstigit 1 000 kr. eller under senare år 1 500 kr. Bidrag med mindre belopp än 100 kr. har inte utgått. Ansökningar om bidrag har prövats av fiskeristyrelsen.

Bidragen har varit behovsprövade. Till ledning för beräkningen av bidragen har regeringen vid medelsanvisningen knutit en bidragsskala i tre steg - 50, 70 och 90 % - till viss till statlig inkomstskatt taxerad inkomst och behållen förmögenhet. Enligt regeringens beslut den 27 januari 1977 om ersättning för stormskador på fiskeredskap år 1975 gällde att bidrag med 90 % fick utgå vid en taxerad inkomst på högst 10 000 kr. och en förmögenhet på högst 50 000 kr. För bidrag med 70 % var motsvarande inkomst- och förmögenhetsgränser 20 000 kr. resp. 100 000 kr. och för bidrag med 50 % 35 000 kr. resp. 200 000 kr. Fiskare som har drabbats av mera betydande skador har kunnat få visst bidrag även om den taxerade inkomsten något överstigit inkomstgränsen.

I fråga om bidrag med anledning av stormskador år 1976 anförde departementschefen.

"Efter upprepade stormskador ett antal år och en starkt försämrad lönsamhet under år 1976 befinner sig ålfisket på ost- och sydkusten nu i ett utsatt läge. Jag förordar därför att bidrag med anledning av 1976 års stormskador får utgå utan behovsprövning med 60 % av tidigare angiven del av skadebeloppet. Jag vill understryka att detta förslag skall ses som en tillfällig åtgärd i avvaktan på en lösning av frågan om försäkring."

Regeringens förslag föranledde inte någon erinran av riksdagen (JoU 1976/77:34, rskr 1976/77:340).

Genom beslut den 9 juni 1977 ställde regeringen högst 3,8 milj. kr. till fiskeristyrelsens förfogande för bidrag med anledning av stormskadorna på fiskeredskap år 1976. Regeringen föreskrev därvid bl.a. att bidrag fick utgå för att ersätta resp. reparera större, fasta fiskeredskap såsom ålbottengarn, ålflytgarn o.d. vilka vanligen inte hinner bärgas i tid före en storm.

Bidrag fick även utgå för att ersätta resp. reparera mindre, fasta fiskeredskap om stormen kommit så överraskande att bärgning inte rimligen kunnat medhinnas. Bidrag fick utgå med 60 % av den del av skadebeloppet som översteg 1 500 kr.

5.2 Fiskredskapslån

Fiskarna har även tillgång till fiskredskapslån för återanskaffning av fiskeredskap som skadats eller förlorats vid fiske. För detta ändamål kan nämligen utgå lån från statens fiskredskapslånefond enligt bestämmelserna i kungörelsen (1962:100) om fiskredskapslån (ändrad senast 1977:515). Härför krävs att redskapen skadats eller förlorats vid utövning av yrkesmässigt fiske och att fiskaren till följd av skadan eller förlusten behöver ekonomiskt bistånd för att kunna fortsätta med yrkesfiske. Lån får inte beviljas på grund av skada eller förlust som normalt hänger samman med redskapens användning och inte heller med mindre sökanden gjort vad på honom ankommit för att motverka skadan eller förlusten.

Fiskredskapslån får inte beviljas till högre belopp än som motsvarar 75 % av redskapens värde då de skadades eller gick förlorade. Lånebeloppet får inte överstiga 25 000 kr. eller, om sökanden redan häftar i skuld för fiskredskapslån, 25 000 kr. minskat med skuldsumman.

Fiskredskapslån skall återbetalas med en femtedel om året. Vid särskilda skäl får amorteringstiden förlängas intill åtta år från dagen för lånets beviljande. Sedan 80 % eller i särskilt ömmande fall 60 % av lånet återbetalats kan låntagaren befrias från kvarstående betalningsskyldighet, om han allttjämt bedriver yrkesmässigt fiske och genom svår eller upprepad skada på eller förlust av fiskredskap fått sin ekonomi så hårt ansträngd att han är i synnerligt behov av befrielsen. Även i vissa andra fall kan befrielse medges.

Fiskredskapslån beviljas av riksbanken. Fonden disponeras av kammarkollegiet. Den anlitas i ringa utsträckning. Vid utgången av budgetåret 1976/77 uppgick utlåningen från fonden till 20 270 kr. Fondens behållning var ca 1,1 milj. kr.

6 ÖVERSYN AV STORMSKADESKYDDET

6.1 Utvecklingen inom ålfisket

Som framgår av redogörelsen i kapitlen 3 och 4 kännetecknas utvecklingen inom blankålsfisket under den senaste tioårsperioden av minskande fångster och upprepade, omfattande stormskador på fiskeredskapen. Att näringen det oaktat inte för dagen befinner sig i någon egentlig, akut krissituation beror enligt kommitténs mening till inte oväsentlig del på att priset för ål har stigit relativt kraftigt.

Vad gäller problemet med de minskade fångsterna har kommittén i annat sammanhang föreslagit åtgärder i form av intensifierad ålutsättning i våra vatten vilket på sikt bör inverka gynnsamt på ålbeståndet. Problemet med stormskadorna skulle självfallet minska väsentligt, om redskapen vore konstruerade så att de bättre tål höststormarna. Helst bör de även kunna bärgas snabbt inför annalkande oväder som hotar att medföra allvarigare skador. Kommittén förordar att ett utvecklingsarbete snarast kommer till stånd i syfte att förbättra red-

skapen. Det ankommer på fiskeristyrelsen att ta erforderliga initiativ. Fiskeristyrelsen och fiskenämnderna bör även bedriva rådgivning till enskilda fiskare om lämpliga redskaps-typer m.m.

Kommittén anser emellertid att det likväl även i fortsättningen krävs någon form av särskilt stöd till ålfisket som kan sättas in med anledning av stormskador av större omfattning.

6.2 Utgångspunkter för översynen

Kommitténs förslag, som redovisas i det följande, omfattar stormskadeskydd för blankålsfisket med fasta fiskredskap.

Kommittén har som utgångspunkt för sitt arbete haft

att ersättningsystemet skall vara administrativt enkelt,

att det skall omfatta alla som bedriver blankålsfiske med fasta redskap

att en självrisk skall finnas men behovsprövningen slopas

att systemet skall finansieras helt eller delvis med avgifter.

6.3 Möjliga försäkringssystem

Kommittén har undersökt olika alternativa utformningar av stormskadeskyddet.

Kommittén har prövat möjligheten att hos befintligt försäkringsbolag ta individuell eller kollektiv skadeförsäkring. Ett sådant förfarande är tekniskt möjligt. Premierna blir emellertid enligt uppgift från försäkringsbranschen så höga att försäkringssystemet i realiteten inte kommer att fungera.

Många skulle på grund av premiernas storlek avstå från att försäkra sina redskap. Därmed skulle skyddet inte bli allomfattande. Kommittén har därför inte funnit det möjligt att lösa frågan om stormskadeskydd genom ett traditionellt försäkringsystem.

Kommittén har också prövat möjligheten att bygga upp ett individuellt system. Varje fiskare skulle i ett sådant system ges möjlighet att årligen avsätta ett visst belopp till ett särskilt stormskadekonto i bank. Ett sådant system skulle uppfylla kravet på administrativ enkelhet och ge fiskaren möjlighet att snabbt ersätta skadade eller förlorade redskap. Systemet bygger på förutsättningen att fisket ger ett sådant resultat att fiskaren har möjlighet att årligen sätta av erforderligt belopp till kontot och att kontot nått tillräcklig storlek den dag skada inträffar. Några garantier för att så är fallet finns inte. Härmed ger inte heller detta system erforderligt skydd för alla. Dessutom skulle det inrymma skattetekniska problem, vilka kommittén enligt sitt ursprungliga uppdrag inte skall befatta sig med. Inte heller ett individuellt uppbyggt system uppfyller de krav på stormskadeskyddet, som kommittén ovan redovisat.

Kommittén har efter ingående överväganden i stället funnit att om kravet på att alla som bedriver blankålsfiske med fasta redskap skall omfattas av systemet måste samhället stå som garant för stormskadeskyddet.

Kommittén förordar därför att ett samhällsgaranterat stormskadeskydd baserat på en särskild fond ur vilken ersättningar enligt vissa regler betalas ut skall byggas upp. Fonden bör finansieras med avgifter och budgetmedel. Systemet bör kompletteras med en utbyggnad av fiskredskapslånen.

I det följande redovisar kommittén sitt förslag till kollektivt stormskadeskydd.

6.4 Kommitténs förslag till kollektivt stormskadeskydd

Kommittén föreslår ett stormskadeskydd för blankålsfisket som innebär att ersättning utgår för viss del av skadan, medan redskapets ägare som självrisk har att svara för återstoden. I gengäld skall redskapets ägare enligt kommitténs mening inte behöva betala någon individuell premie för att få delta i systemet. För att underlätta för redskapets ägare att klara sin självrisk föreslår kommittén att lån skall kunna lämnas ur statens fiskredskapslånefond för den del av skadan som inte ersätts. Någon behovsprövning av ersättningsbeloppet bör enligt kommitténs mening inte finnas.

Ett stormskadeskydd, som utformas på angivet sätt ger enligt fiskerikommitténs mening ett administrativt enkelt och rättvist ersättningsystem, som omfattar alla som bedriver blankålsfiske med fasta redskap.

Mot bakgrund av att varken behovsprövning eller individuell premie skall tillämpas föreslår kommittén att ersättningen utgår med 50 % av godkänt skadebelopp. Detta innebär att självrisken för redskapets ägare enligt kommitténs mening också bör vara 50 % av skadebeloppet.

För att undvika att belasta systemet med bagatellskador bör ersättning inte utgå för skada som understiger 1 500 kr.

Som villkor för att ersättning skall utgå bör gälla att skadan orsakats av storm. Vidare bör gälla att redskapet var fullgott och att redskapets ägare så långt möjligt medverkat till att avvärja och begränsa skadan.

Redskapets ägare bör även vara skyldig att omedelbart anmäla skadan, för att ersättning skall kunna utgå.

6.5 Finansiering av systemet med kollektivt stormskadeskydd

Som framgått av redogörelsen i avsnitt 4 har skadorna under den senaste tioårsperioden i genomsnitt uppgått till ca 1,3 milj. kr. årligen. Skadorna har varierat mellan 0,4 milj. kr. och 5,7 milj. kr.

Mot bakgrund av de hittillsvarande skadorna uppskattar kommittén - med ett redskapsbestånd av i stort sett nuvarande omfattning och sammansättning - att stormskadorna i genomsnitt kan väntas uppgå till mellan 1,5 - 2 milj. kr. per år under de närmaste åren. Med en självrisk på 50 % kan medelsbehovet för stormskadeersättningar uppskattas till storleksordningen 0,75 - 1,0 milj. kr. per år.

Kommittén har i sitt huvudbetänkande (SoU 1977:74) Fiskerinäringen i framtiden föreslagit att prisregleringsavgift tas ut på bl.a. ål. Kommitténs förslag innebär dock inte att ål f.n. skall omfattas av prisstöd. I stället bör avgiften användas för åtgärder som främjar ålfisket, t.ex. utsättningar av ålyngel. I sina remissvar på betänkandet har flertalet remissinstanser tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. Även företrädare för konsumentintresset har godtagit förslaget. Dessa har emellertid ifrågasatt om inte beslut om ändrat uttag av prisregleringsavgift kan anstå till dess överläggningar hållits med företrädare för konsumenterna och fiskerinäringen. I prop (1977/78:112) om riktlinjer för fiskeriplitiken har föredraganden anslutet sig till denna uppfattning. Frågan om införande av prisregleringsavgift på ål torde mot bakgrund härav komma att tas upp i de överläggningar som skall hållas mellan jordbruksnämnden, konsumentdelegationen och fiskets förhandlingsdelegation om prisregleringen under budgetåret 1979/80.

Om prisregleringsavgift införs på ål i enlighet med fiskerikommitténs förslag bör denna avgift bl.a. betraktas som näringens del i finansieringen av stormskadeskyddet. Härutöver

bör budgetmedel liksom hittills utgå för att finansiera stormskadeskyddet. Budgetmedlen bör ställas till förfogande över ett förslagsanslag.

Kommittén föreslår att en stormskadefond tillskapas. Fonden bör tillföras ett grundkapital på 2 milj. kr. Till fonden bör vidare årligen avsättas 800 000 kr. av budgetmedel och 200 000 kr. av prisregleringsmedel. Fonden bör inför varje fiskesäsong innehålla ca 3 milj. kr. I den mån större eller mindre belopp, utöver den årliga avsättningen behöver tillföras fonden för att erforderliga utbetalningar skall kunna göras, bör detta ske med $\frac{4}{5}$ av budgetmedel och $\frac{1}{5}$ av prisregleringsmedel.

6.6 Ändrade regler för fiskredskapslån

Som kommittén anfört i det föregående bör fiskredskapslånen kunna utgöra ett komplement till det av kommittén föreslagna kollektiva stormskadeskyddet. För att fiskredskapslånen skall kunna fylla denna uppgift förordar kommittén att taket för sådana lån höjs från f.n. 25 000 kr. till 75 000 kr.

I likhet med fiskerilån bör fiskredskapslån löpa med en räntesats som motsvarar två tredjedelar av gällande diskonto. Lånet bör normalt vara återbetalat senast 10 år från utbetalningsdagen. Om låntagaren drabbas av upprepade skador på sina redskap bör han kunna beviljas räntefrihet för lånet under sammanlagt högst två år. Anstånd med återbetalning av lånet bör på samma villkor kunna beviljas under sammanlagt två år varvid den återbetalningstiden bör förlängas i motsvarande mån.

I avvaktan på närmare erfarenheter av intresset för fiskredskapslån till blankålsfisket anser kommittén att fonden tills vidare bör kunna begränsas till 2 milj. kr. Det innebär i nuläget att fonden behöver ett tillskott av ca 1 milj. kr

6.7 Administration

Bidragsgivningen från naturkatastrofanslaget vad gäller stormskador på fiskeredskap har under senare år skötts av fiskeristyrelsen med biträde av lantbruksnämnderna eller fr.o.m. den 1 juli 1977 av fiskenämnderna. Kommittén finner det vara naturligt att styrelsen och fiskenämnderna även i fortsättningen svarar för administrationen av stormskadeskyddet.

Med hänsyn till angelägenheten av en snabb handläggning av ersättningsärendena vill kommittén starkt understryka vikten av att verksamheten organiseras enkelt och effektivt.

Det bör ankomma på fiskeristyrelsen att utfärda närmare föreskrifter och anvisningar om verksamheten. För egen del anser kommittén sig böra göra vissa rekommendationer beträffande organisationen.

Kommittén förordar att fiskenämnderna lägger upp register över de ålfisken inom resp. län som omfattas av stormskadeskyddet. Ett sådant register bör lämpligen innehålla uppgifter bl.a. om innehavarens namn, adress och telefonnummer, fiskeplatsens läge, placeringen av varje redskap samt inträffade stormskador och utbetalade ersättningar m.m. Aktuella kopior av registren bör finnas hos fiskeristyrelsen. Redskap som omfattas av stormskadeskyddet bör vidare vara märkt på tillfredsställande sätt.

För att få ersättning för stormskada på fiskeredskap bör innehavaren vara skyldig att snarast anmäla skadan till fiskenämnden. Med utgångspunkt från uppgifterna i ålfiskeregistret bör skadan besiktigas så snabbt som möjligt. Protokoll över besiktningen och nämndens yttrande i ersättnings-

frågan bör skyndsamt tillställas fiskeristyrelsen. Styrelsen bör kunna ta ställning relativt snabbt. Den totala handläggningstiden bör normalt inte överstiga 2-3 månader.

SlopanDET av behovsprövningen bör väsentligt underlägga administrationen av stödet. Kommittén bedömer att fiskeristyrelsen och fiskenämnderna inte kommer att behöva tillföras ytterligare personal för att administrera stormskadeskyddet. Styrelsen bör sörja för att fiskerikonsulenterna hos nämnderna får erforderlig utbildning för verksamheten.

Särskilt yttrande av Sigmund Verständig

Enligt min mening vore det önskvärt om kommitténs förslag om slopanDET av behovsprövning vid ersättningar till följd av stormskador på fasta redskap för blankålsfisket fått en utformning som gav skyddet en betoning av "försäkring" genom krav på motprestation ("försäkringspremie") av berörda fiskare. För den typ av skydd som det här är frågan om anser jag ett sådant krav angeläget. En utformning av nu nämnt slag kunde tänkas ske enligt följande riktlinjer.

Fiskare som vill komma i åtnjutande av stormskadeskydd - utan behovsprövning - har att årligen, före ålfiskesäsongen, anmäla sig till fiskenämnden på särskild blankett, där redskapsinnehavet specificeras och uppgift lämnas om bl.a. uppskattat värde för varje redskap. Fiskaren har att erlagga avgift som sätts i relation till det angivna värdet för redskapen (t.ex. $\frac{1}{2}$ %). Avgiftsmedlen tillförs en särskild statlig fond. I den mån avgiftsmedlen i fonden ej räcker till för skadereglering bör budgetmedel tillskjutas. Fiskare som erhållit skada på redskap har att omgående anmäla skadan till fiskenämnden. Med utgångspunkt i uppgifterna i anmälningsblanketten besiktigas skadan snarast och protokoll över besiktningen samt fiskenämndens yttrande i ersättningsfrågan tillställs fiskeristyrelsen för beslut. Självrisken på skadebeloppet - lika stor för samtliga fiskare - skulle kunna reduceras med hänsyn till den avgiftsstorlek som bestäms.

Remissyttranden över fiskerikommitténs promemoria (Ds Jo 1978:10) Nytt stormskadeskydd för blankålsfisket med fasta redskap

1 Stormskadeskyddets utformning

Det helt övervägande antalet remissinstanser stöder det förslag beträffande utformningen av stormskadeskyddet som förts fram i det särskilda yttrandet. Detta gäller *RRV*, *fiskeristyrelsen*, *statens jordbruksnämnd*, *länsstyrelserna i Kalmar*, *Blekinge* och *Malmöhus län* samt *Sveriges fiskares riksförbund*.

Endast *länsstyrelsen i Kristianstads län* anser att kommittémajoritetens förslag till utformning av stormskadeskyddet bör genomföras.

De remissinstanser som stöder förslaget om avgift har anfört att en sådan skulle bidra till finansieringen och underlätta administrationen av systemet. *Fiskeristyrelsen* framhåller att förutom att bidra till fondbildningen den föreslagna avgiften skulle underlätta skaderegleringen. En anmälan om redskapsinnehav utan koppling till erläggande av avgift i förhållande till redskapsvärdet torde i många fall leda till att alltför höga värden anges. Vid en eventuell senare skadereglering, då kanske redskapet är helt söndertrasat, kan det i sådant fall bli svårt och i varje fall förenat med irritation att få en rättvis värdering gjord. Det är främst från denna synpunkt fiskeristyrelsen finner det önskvärt att införa avgiftsskyldighet för anslutning till stormskadeskyddet.

Liknande synpunkter framförs av *jordbruksnämnden*, *länsstyrelsen i Malmöhus län* samt *Sveriges fiskares riksförbund*.

RRV anser att avgiften bör avvägas så att fonden i princip blir självbärande. I motsats härtill anser *jordbruksnämnden* att avgiften bör vara relativt låg och således inte avvägas efter vanliga försäkringsmässiga principer. Om avgiftsmedlen inte räcker till för skadereglering, bör enligt *jordbruksnämnden*, budgetmedel tillskjutas. Även *Sveriges fiskares riksförbund* och *länsstyrelserna i Blekinge* och *Malmöhus län* anser att fonden bör kunna tillföras budgetmedel.

Sveriges fiskares riksförbund är tveksamt till kommitténs förslag att prisregleringsmedel till viss del skall finansiera stormskadeskyddet.

Samtliga remissinstanser, som berört frågan om utformningen av stormskadeskyddet, är positiva till att den tidigare behovsprövningen slopas.

RRV, *fiskeristyrelsen*, *länsstyrelserna i Kalmar* och *Malmöhus län* samt *Sveriges fiskares riksförbund* anser att ersättningen bör vara högre än 50 % av skadebeloppet, om en avgift tas ut. Flertalet av dem anser att ersätt-

ningen bör vara 60% medan Sveriges fiskares riksförbund föreslår 75%. RRV påpekar att en högre ersättning medför att även avgiften blir högre om fonden skall vara självbärande.

I fråga om omfattningen av stormskadeskyddet förutsätter flertalet remissinstanser att skyddet endast skall gälla fiskare som beviljats licens enligt förordningen (1978: 517) om licens för yrkesfiskare.

Fiskeristyrelsen och *Sveriges fiskares riksförbund* påpekar att stormskadesersättning enligt hittills gällande regler utgått även för fasta redskap för laxfiske. Enligt fiskeristyrelsen bör det övervägas att låta även fasta redskap för t. ex. laxfiske omfattas av systemet. Riksförbundet föreslår att systemet, om det visar sig kunna fungera bra, utvidgas till att gälla också andra typer av redskap.

2 Fiskredskapslån

Kommitténs förslag till ändrade regler för fiskredskapslån tillstyrks i huvudsak av *fiskeristyrelsen*, *länsstyrelsen i Kalmar län*, *fullmäktige i riksbanken* samt *Sveriges fiskares riksförbund*.

RRV anser att storleken av fiskredskapslån bör avvägas mot den självrisknivå som beslutas. Vid en väsentligt lägre självrisknivå än 50% är det enligt RRV tveksamt om fiskredskapslån överhuvudtaget skall utgå till den som omfattas av stormskadeskyddet.

Fiskeristyrelsen, som påpekar att fiskredskapslån hittills inte har varit en särskilt väl utnyttjad lånetyp, anser att en amorteringstid av 10 år med möjlighet till förlängning till 12 år är för lång. Mera rimligt är enligt styrelsen en amorteringstid av 8 år.

Fullmäktige i riksbanken, som förutsätter att de föreslagna ändringarna skall omfatta alla lån som kan komma att utges från statens fiskredskapslånefond, har inget att erinra mot huvudpunkterna i förslaget om ändrade regler för lån från fonden. Beträffande räntan finner fullmäktige det dock olämpligt att lån skall utges med en ränta motsvarande 2/3 av gällande diskonto. Enligt fullmäktiges mening kan en önskad subvention av fiskredskapslån ske på andra och bättre sätt, t. ex. genom ökade möjligheter till räntefrihet under lånets första löptid, en period då låntagaren i regel är i störst behov av subvention. Med hänsyn härtill avstyrker fullmäktige förslagen räntesubvention och förordar att ränta på fiskredskapslån även fortsättningsvis skall utgå med en ränta motsvarande statens normalränta.

I fråga om lägsta lånebelopp föreslår fullmäktige i riksbanken att detta fastställs till 2 000 kr.

3 Administration

Flertalet remissinstanser finner den föreslagna ordningen beträffande administration av stormskadeskyddet ändamålsenlig. En avgiftsbeläggning anses allmänt underlätta arbetet med registrering och värdering av redskap.

Fiskeristyrelsen föreslår att fiskenämnderna i vissa län bör ha möjlighet att anlita särskilda värderingsmän för skadevärderingen. Kostnaderna härför, som styrelsen uppskattar till ca 15 000 kr. per år och värderingsman, bör täckas av fondmedel. Styrelsen anser att en sådan ordning skulle främja en snabb och säker skadereglering samtidigt som den torde bidra till att belastningen på fonden blir mindre.

Även *länsstyrelsen i Malmöhus län* anser att särskilda besiktningsmän bör finnas tillgängliga.

